

Graffiti

Nama I.

Oketopa 1913.

Te Kopara.

MARAWATAKA.

1913. OKETOPA.

Ra 15 ka O 5h. 37m. 4 Ra 30 ka ● 1h. 59m. 4

1 W	2 Th	3 F	4 S
<i>Nohopuku.</i>			
5 S	Ratapu 20 i muri i to te Tokotoru.		
6 M			
7 W			
8 W			
9 Th			
10 F			
11 S			
12 S	Ratapu 21 i muri i to te Tokotoru.		
13 M			
14 Th			
15 W			
16 Th			
17 F			
18 S	Ruka, Rongopai.		
19 S	Ratapu 22 i muri i to te Tokotoru.		
20 M			
21 Th			
22 W			
23 Th			
24 F			
25 S			
26 S	Ratapu 23 i muri i to te Tokotoru.		
27 M	<i>Mataaranaea Nohopuku.</i>		
28 E	<i>Haimona rana ko Hura, Aporo.</i>	<i>W Nakapone a Atanau.</i>	
29 W			
30 Th			
31 F			

1913.

OKETOPA.

UPOKO NO TE ATA. UPOKO NO TE AHIAHI.

1 W	2 Th	3 F	4 S
<i>Nohopuku.</i>			
5 S	Elik. 34	Eph. 522-6 To Elik. 37	Ruk. 7 ki 24
6 M			
7 Th			
8 W			
9 Th			
10 F			
11 S			
12 S	Ran. 3	Kro. 1 et-2 B Ran. 4	Ruk. 10 17
13 M			
14 Th			
15 W			
16 Th			
17 F			
18 S	Nohopuku.	17 Y tha. 56	Hira 38 Ki 15
19 S	Ran. 6	1 Teh. 3	Ruk. 13 16
20 M			
21 Th			
22 W			
23 Th			
24 F			
25 S			
26 S	Iiho. 14	r Tim. 3	Hoe. 2 2:
27 M	<i>Mataaranaea Nohopuku.</i>		
28 E	<i>Haimona rana ko Hura, Aporo.</i>	<i>W Nakapone a Atanau.</i>	
29 W			
30 Th			
31 F			

1913.

OKETOPA.

Te Kopara.

NAMA I.

GISBORNE.

OKETOPA 1913.

"Iti te Kopara, kai takirihiri ana i runga i te Kahikatea."

KI TE IWI.

E HOA MA, TENA KOUTOU. He tangi atu tena, he maimai aroha ki ta koutou manu, ki te *Pipi-wharauroa*, ka mutu nei tona hokihoki ki te toro mai i nga wahi katoa o Aotearoa nei, o Te Waipounamu, o Rangiura, o Wharekauri. Ka maha nei ona tau i rere mai ai i tona whenua tawhiti me te puta tonu o tana karanga,

"Kui, kui, kui, whiti, whitiwhiti."

Te tikanga o taua reo ona ko nga mea i kohia mai e ia i tawhiti e mauria mai ana ki enei motu tahorohoro ai ki te aroaro o te tokomaha. Kotahi rawa tona mate, he mate-kai; he mahara-kore no te hunga e manawa-reka ana ki nga taonga i tuwhaina nei e ia. He hunga tokououano ia i manaaki i a ia, i pera me te mahi a tera manu iti, a te riroriro, e whakaputa nei i te aroha ki te manu mai o tawhiti, i awhi nei i ona hua, e whakatupu ake nei i ana tamariki.

Kua kore nei tera o a koutou manu e torotoro i a koutou, ko ahau tenei, ko *Te Kopara*, i ngaro i Aotearoa nei i etahi o nga tau kua pahure ake nei, kua hoki inai-anei ki nga motu ngahere i taka ai i mua, me te hiahia ano ki te kawe korero ki nga wahi katoa. "Mate atu he tetekura, whakaete mai he tetekura." Otira ma koutou e manaaki mai. Tena hoki ta mua ki, "Whakaanewa-newa marie ana he kai, ka mate te wairua."

Tera pea koutou e haku ki te iti o taku rourou, me te mea ko "te rourou iti a Haere." Otira he hinu anake te kai o taku rourou. Ta mua ki moku, "Kai takirikiri ana i runga i te kahikatea." Nga hua pakari riro ana i ahau. Nga mea hangahanga noa, tukua kia ngahoro atu. Tetahi ki ano a mua, "Ruia taitea, kia tu ko taikaka anake." Ko te tini noa atu o nga korero hangahanga noa me rapu atu ano ki etahi wahi. Aku e kohi ai ki taku rourou, ko nga mea pakari, ko nga mea e tupu pai ai te tangata i runga i te whakaaro ki te Atua e whakawhiwhi nei i a tatou ki nga mea katoa e ora ai te wairua me te tinana.

Na TE KOPARA.

TE PIHOPATANGA O WAIAPU.

KEI te noho kore Pihopa tenei Pihopatanga inaiane i runga i te poroakitanga mai a te Pihopatanga o Akarana kia haere atu te Pihopa o konei hei Pihopa mo reira. Engari e kore a Pihopa Awere e haere wawe kia kitea rano he tangata mo tona tūnga. Ko te wha ano tenei o nga tau i tu Pihopa ai a Awere mo tenei Pihopatanga ka poroaktitia mai nei kia haere mo te Pihopatanga o Akarana, a nāna noa ratou kaore e whakama i ta ratou mahi. Me te onge tera te tangata i tahuri ke mai ai ratou ki te patu i te Pihopatanga o Waiapu. Mehemea i kitea to ratou pukumahitanga, ki te rapu i tetahi tangata tika hei Pihopa mo ratou a kore ana i kitea katahi ratou ka tahuri mai ai ka muru te Pihopa o Waiapu engari pea tena he ahua pai ano, e kore rawa e nui te amuamu o te ngakau. Tena ko tenei i hopu tonu ake ratou ko tenei mahi a ratou kua tae nei ki tona tutukitanga, ara kua whakaae a Pihopa Awere ki ta ratou tono. Kore rawa te Pihopatanga o Akarana i whakaaro ake ki te raruraru nui i pa ki tenei Pihopatanga i te wa e kimi Pihopa ana ratou mo ratou, e hara nei i te mahi no te ra kotahi, no te wiki kotahi, no te marama kotahi ranei, engari he mahi kotahi tino tau i pau i te kiminga i te rapunga i te whakaaroarotanga i te inoitanga. Na te pukumahi, pukuawhenua o Waiapu ka kitea tenei tangata i mohiotia ai he tino tangata he tino Pihopa. I reira tonu e noho mai ana kaore te Pihopatanga o Akarana i poroaki atu kia haere mai hei Pihopa mo ratou engari tau rawa atu ta ratou karanga

i Ingarani rāno, i Poihakena rāno. No te kitenga nei he tino tangata katahi ka hoki mai o ratou mahara, ka whakaaro kia riro i a ia ratou. He mahi tino kino tenei ki te Pihopatanga o Waiapu. E tautokona ana tenei whakaaro o matou e etabi o nga Minita Maori o te Pihopatanga o Akarana. Ina noa ake nei ka tae mai te reta a Mutu Kapa tetahi o nga Minita o Waikato. I roto i nga korero o taua reta ana i mea ia, "he mahi tutua rawa tenei na te Pihopatanga o Akarana me te onge nei te tangata i roto i tenei Pihopatanga i etabi atu wahi ranei i kotiti ke ai ki te muru i to Pihopa o Waiapu." E tika ana tenei korero a Mutu.

Mehemea pea ko tetahi tangata ke noatu i tu nei hei Pihopa e kore pea, a Akarana e whai mai. Kati ra waiho mo Akarana te Pihopa pai, waiho a Waiapu kia kimi Pihopa ano mo ratou. Ka nui nga tangata o Akarana e tika ana hei Pihopa, tangata matau kaha hoki te whakapono. He aha ranei te take i kore ai e whakatūngia hei Pihopa; kaore: whai rawa mai ko to Waiapu Pihopa. "Haere" e ki ana ko whangowhango, "mou te Awatea moku te Po," ara ko koe e Akarana mo te ora ko au ko Waiapu mo te mate. Ka haere atu te Pihopa pai mou ka noho au ka rakuraku i taku mahunga ka haku a ko wai ka hua ko wai ka tohu e whiwhi ano au ki tetahi tangata pai moku i muri atu i tena, otira e whiwhi ano pea engari ko te huarahi he uaua inahoki ka hoki ano au ki taku ahua i au e kore Pihopa ana tuatahi ki taku pukumahi, ki taku whakaaroaro, ki taku nohopuku, ki taku mahi inoi me ta te wa e whakakite mai ai ki a au.

He Inoi mo te wa kahore nei he Pihopa.

E te Ariki, nau nei te ki ko koe hei hoa mo tau iwi i nga ra katoa a, te mutunga ra ano o te ao; Titiro atawhai mai inaianei ki tenei wahi o tau Hahi, tohutohungia hoki te Hinota o tenei Pihopatanga i te mea e anga ana ki te whiriwhiri i tetahi hei hepara mo tenei wahi o tau kahui, kia whiriwhiria ai ko tau e pai ai, he hepara pono e kakama tonu ana ki te kauwhau i te Rongo-pai, ki te tautoko i te mea ngoikore, ki te whakamarie i te ngakau iro, ki te rapu i te mea ngaro, ki te whangai i au tangata ki te kai i te wa e tika ai. Whakarongo mai ki a matou, E te Ariki, E Ihu, e ora na e kingi tahi na me te Matua, me te Wairua Tapu, a ake ake. *Amine.*

HE WHAKAPANGA MINITA.

TENEI etahi kupu mau e *Te Kopara* e mau haere ki nga takiwa katoa e tau atu ai koe. Abakoa koe he manu iti, otira e rere ana koe i runga i nga rakau ataahuia,

teitei hoki noho mai ai. No reira kawea atu e koe enei kupu ka whakahaerea ake nei, ki te iwi Maori e mau nei nga whakaaro ki tenei o nga taonga a o ratou tipuna, ara ki te whakapono. Ko tenei taonga ka tata ki te kotahi rau tau ki a tatou inaianei. No te 25 o Tihema 1814 ka rongo tuatahi taua te Maori i te rongo Pai o Ibu Karaiti, ara, na Rev. Haimiora Matenga i kawe mai, koia te apotoro tuatahi o te Hahi o Ingarani.

No reira rere atu koe me enei kupu hei maramatanga ano hoki mo te hunga kuare, hei mohiotanga mai ano hoki mo o fatou whanaunga katoa, abakoa rangimarie, puhaehae ranei te ahua otira mau ratou katoa e whakamarie, e whaka-ako.

Ko te 21 o nga ra o Hepetema ka huri ake nei, he tino ra nui tenei. Tuatabi, no te meia he Ratapu; tuarua, no te mea ko te ra o te Apotoro o Matiu e whakamaharatia nei e te Hahi; tuatoru, no te mea no tenei ra etahi tangata i motuhia ai hei minita, hei kaibautu mo te Hahi a Te Atua. No reira e *Te Kopara* enei take, he take nunui katoa, taimaha hoki, a no te mea he manu pakari, toa hoki koe kahore he awangawanga o te ngakau.

Ko tenei whakapā i whakahaerea e te Pihopa o Waiapu (Dr. Averill) ki roto i te Whare Karakia ataahua o Manutuke, Turanga, e huaina nei tona ingoa ko Te Tokotoru Tapu. Nui atu te tumanako o nga iwi o Turanga nei ki tu taua mahi tapu ki waenganui i a ratou, no reira tuku ana ratou i ta ratou tono ki te kaumatua, ara ki te Pihopa kia whakaaetia mai to ratou hiahia a whakaaetia ana. Ka pai tenei whakaro o koutou e te iwi, manaakitia te taonga ataahua, te taonga kai ngakau a o koutou matua, tupuna.

He tino ra ataahua pai whakaharahara taua ra. He tokomaha hoki nga tangata i hui mai, tona tokomaha o te iwi pakeha me te iwi Maori. I neke atu te tokomaha i te 200 tangata. He tohu nui, he tohu pai tenei, ara kahore he rereketanga o te Maori, o te pakeha ki te karakia ki te Atua ki a Ihowa o nga mano.

No te 9 o nga haora i timata ai te karakia ata, tokomaha atu nga tangata i tae mai ki taua karakia tuatahi. Ka whakatata ki te ro o nga haora katahi ano ka kitea te nui o te tangata, ka timata hoki te karakia whakapā. He nui te whakamihī o te ngakau mo te ahua o te tangata i taua karakia, ara tenei te ngakau hopohopo, te wehi, te tapu o taua karakia ataahua a te Hahi. He tino tohu oranga ngakau tenei, ara te mahara iho o te tangata kia tino whakatapua a tatou karakia katoa, penei me te whakaminenga i hui mai nei ki tenei karakia. He mea timata te karakia ki te Himene 182. I tenei wa ka uru mai te hunga mo te whakapā, hui atu ki nga Minita awhina, me te Pihopa. Ko nga tangata mo te

whakapā mo te turanga rikona, ko Patihana Kokiri (Te Arawa), ko Ereatara Eruini (Te Arawa); a, mo te turanga piriti, ko Rev. Wiremu Waaka (Te Arawa), kei Taupo e mahi ana, ko Rev. Rewi Wikiriwhi (Te Arawa), kei Rotorua e mahi ana, me Rev. Manihera Tumatahi (Te Arawa), kei Whakatane e mahi ana. A ko nga minita awhina, ko te Atirikona Hapata Wiremu, ko Rev. F. W. Chatterton (te Kaumatua o Te Rau Karetī), ko Rev. F. Peneti, ko Rev. Wi Paraire Rangiluna, me Rev. Ahipene Rangi (minita o te Parīha). Na te Atirikona nga tangata mo te whakapā i kawea ki te aroaro o te Pihopa. Ko te kauwhau na Rev. F. Peneti o Rotorua, i whakahaaere. He mea whakakaupapa ana kupu ki runga i te Rongo Pai i whakaritea mo te karakia whakapā, ara kei a Ruka xii. 35-38. Ko te ahuatanga o ana kupu he kupu tohutohu, whakakaha i te bunga i motuhia, he inoi hoki ki te whakaminenga kia kaha ratou, ki te tautoko, ki te hapai, ki te biahia i tenei taonga nui, ara i te whakapono o te ngakau, o te hinengaro ki a Te Karaiti. E tumanako ana o matou ngakau kahore i takoto noa nga kupu a Peneti, engari kei te whiriwhiri te ngakau o tena tangata, wahine, tamaiti hoki i hui ki taua karakia. Whakaaroa e te iwi enei kupu, a whakaputia nga hua i runga i nga mahi pai.

Ka mutu tenei kauwhau, ka tae ki te wa tonu mo te whakapā, tuatahi tonu ko nga Rikona, muri iho ko nga Piriti. Ka tutuki tenei wahanga o te Karakia, ka whakatakotoria te Hapa a Te Ariki, e te Pihopa. I neke atu i te 50 nga tangata i pa, ara Maori, pakeha hoki.

Ka mutu tenei karakia ataahua ka poroakina nga manuhiri e te tangata whenua kia haere ki te marae, a pai atu ano hoki tera mahi, ara te whakarite i te taha ki te tinana. Muri iho ka powhiritia nga tangata i whakapakia, nga kaumatua me nga tangata o Te Rau Karetī, me Rev. F. Peneti. Nga tangata i tu mai ko Pita te Hau, ko Rawiri Karaha, ko Takuta Wi Repa me etahi atu, a ko Rev. Peneti me nga tangata i whakapangia i tu atu ki te whakahoki. No reira ka mutu nei nga kupu mo tenei mahi a tatou a te Hahi. He nui te whakawhetai ki te Atua mo te pai o nga whakahaaere o tenei ra, me te inoi tonu o te ngakau kia whakaaro tino nui tatou te iwi ki te taonga ataahua nei, ara ki te whakapono.

HAMIORA MATENGA.

1814—1914.

KEI te Kirihimete o te tau e heke mai nei ka tutuki ai te "Rau Tau" o te Whakapono ki Niu Tirani nei. He mea nui rawa tenei hei whakaaro hanga ma tatou ma te iwi Maori. E tika ana kia kimihiha nga whakaaro pakari

e nga morehu o te iwi Maori i tera wahi, i tera wahi, mo te ahua o ta tatou whakahaere e tino tika ai ta tatou whakamahara i tenei taonga nui whakaharahara i te ekenga o te roo tau o te whakapono ki a tatou ki te iwi Maori. Tera pea e puta he whakaaro ma tena pariha, ma tena pariha kia whakaritea he tohu whakamaharatanga ma tena ma tena ki tona ake waahi. Pai noatu. Engari kaua hei whakawhaiitia te whakaaro. He wa tenei hei tukunga ma tatou i te tohu o te ngakau whakawhetai ki to tatou Ariki mo nga manaakitanga kua whakawhiwhia nei e la ki a tatou.

Ka whakawhiwhia koe e tou hoa ki tetahi manaakitanga, ko te tohu o to whakawhetai kaore e kuhuna iho e koe ki tou ake pakete. Waihoki, kia whanui te whakaaro mo te take nei. Kaore ahau e whakahe, ara mo te whakaaro ki tetahi tohu i o tatou ake Pariha. Engari he iti rawa tena whakaaro mo tenei take nui. Me kimi e tatou tetahi take nui, take tika, hei whakakotahi i te whakaaro o te iwi Maori katoa mo tenei whakamaharatanga. Ko tenei whakamaharatanga hei te mea e puta atu ai te painga tuturu ki tena whakatupuranga ki tena whakatupuranga. Tena, kimihia mai te mea e rite ana ki ta koulou whakaaro.

Mo tera putanga o ta tatou manu ka whakamaramatia ai te whakaaro o te Hahi i roto i te iwi Pakeha.

Kaati i konei mo tenei wa kei kore e taea te hapai o te pikaunga nei e ta tatou manu i awhitia nei e te *Pipiharauroa*, a whanau mai ana i tona korohetetanga ko *Te Kopara*.

Na P. A. PENETI.

NGA KATORIKA ME TE PAIPERA.

I TE tunga o tetahi Hui-a-tau a te Ropu ta i te Paipera ki nga reo huhua o te ao, i whakaaturia i reira; o nga takiwa katoa o te ao, ko nga takiwa kei raro i te mana o te Hahi Katorika kei runga atu te kino ki te mahi a te Ropu e tukutuku Paipera nei ki nga wahi katoa o te ao. Kore iho nga iwi mohao i a ratou ara nga Iwi kahore nei ano kia tahuri ki te whakapono. I te taha whakararo o Amerika kaha atu nga Pirhi, ara nga minita Katorika, ki te riri i a ratou whakaminenga kei korero i te Paipera. Mehemea ki te kitea he Paipera i roto i o ratou ringaringa ka tangohia, ka tahuina hoki ki te ahi. Engari ko te mea tipua rawa tenei, ara ko te kuare, ko te kore marama hoki o nga tangata o aua takiwa e katia nei te Karaipiture kei korerotia. E kitea nuitia ana tenei ahuatanga ki te taha whakararo o Amerika. I tetahi takiwa o reira ko Brazil te ingoa, e 80 o roto o nga tangata roo kaore e mohio ki te tuhituhi ranei ki te korero pukapuka

ranei. I Chili he kainga ano e 60 o roto o nga rau tangata he pera ano. Ko te huihuinga o nga tangata katoa o Amerika ara o te taha whakararo e 6,000,000. O roto i tenei ono tekau miriona nuku atu i te hawhe he kuare ki te tuhituhu ki te korero pukapuka. Ko te take i kuare ai kaore nga Katorika e whakaae kia whakaakongia. E tino kino ana ratou kei korerotia te Karaipiture. Te tukunga iho he mate ara te mate ka mahia nga mahi o te pouritanga. I Chili e 80 o roto o nga 100 tamariki e mate pakupaku ana, e rua tau ano te kaha o te tupunga ka mate; tena ia ko te whenua, he whenua tino ora mo te tangata. Otira he aha te take i mate-mate ai nga tamariki. Ko te take he kuare no nga mātua ki te tiaki he kora kore whakaae nga Katorika kia whakaakona. Tae atu ana ki nga tikanga a aua iwi te rereke ara te kino. Kaore i arikarika te nui o nga tamariki poriro a i tetahi wahi ko Paraguay te ingoa o roto o nga 100 tamariki e 90 he poriro. Titiro kotahi ro ano no roto i te ture; ko te nuinga no waho. E kore rawa e uea ake enei iwi i roto i enei kuaretanga, pouritanga ranei kia uru atu rāno te maramatanga o ta te Atua kupu ki roto ki o ratou takiwa. Ki te kaha tonu nga Katorika ki te kati kei korerotia te Paipera ka penei tonu he ahua mo enei iwi, e kore rawa e kake engari ka heke haere tonu atu. I penei ano te ahua o Ingarangi i mua otira no te korenga atu o te mana o Roma i reira ara o te Hahi Katorika katahi ano te maramatanga ka whiti ki nga wahi katoa o Ingarani. E tumanako ana te ngakau ki te wa e tae ai ano hoki taua maramatanga, e uhi ai ki nga wahi katoa o te taha whakararo o Amerika.

TE RAU KARETI.

NGA tangata kei te Karetī inaianei e kura ana ko enei e whai ake nei o ratou ingoa me o ratou ingoa Hapū Pihopatanga hoki ara:—

INGOA.	HAPŪ.	PIHOPATANGA.
Tamati Te Kanapu	... Tuhoe	Waiapū
Tureia Puha	... Ngatiporou	Waiapū
Ereatara Eruini	... Te Arawa	Waiapū
Patihana Kokiri	... Te Arawa	Waiapū
Paora Te Muera	... Te Arawa	Poneke
Hori Raiti	... Ngapuhi	Akarana
Henare Paraone	... Ngapuhi	Akarana
Wana Waata	... Ngapuhi	Akarana
Makereweti Wharehuia	... Te Arawa	Waiapū
Arona Makareka	... Ngatiraukawa	Poneke
Metera Aomarere	... Ngatiraukawa	Poneke
Waewae Ratapahi	... Ngatiawa	Waiapū

Te Hana Taua Hori	...	Te Arawa	Waiapu
Wi Keepa	...	Te Arawa	Waiapu
Poihipi Tokoroa	...	Ngatimaniapoto	Akarana
Rev. Tame Katene	...	Ngapuhi	Poneke
Rev. Manihera Tumatahi	...	Te Arawa	Waiapu
Rev. Rewi Wikiriwhi	...	Te Arawa	Waiapu
Rev. Wiremu Waaka	...	Te Arawa	Waiapu.

Ko nga mea o tenei bunga kua whakapangia ko Ereatara raua ko Patihana ki te turanga Rikona, ko te Manihera, ko Rewi ko Te Waaka ki te Turanga Piriti. No te Ratapu te 21 o Hepetema nei ka whakapāngia ratou e te Pihopa ki Manutuke, ko te whakapa tuatahi tenei ki roto o te Whare-karakia Hou. Anei ano nga korero o taua whakapāngā no reira kaore e maha nga korero i konei. Ko Patihana Kokiri kua whakaritea mo te Pariha o Moteo, Heretaunga, ko Ereatara Eruini mo te Pariha o Karatia. Ko te Rev. Waaka no te Pariha o Taupo, ko Rewi no Ohinemutu, ko te Manihera no Whakatane. Kua tata tenei bunga te wehe atu i te Karetī inahoki he torutoru noa nga ra e tu mai nei ka haere ratou. Ahakoa e pouri ana te taba kikokiko mo ratou ka wehe nei i runga i te mea kua roa rawa te wa i noho ai ratou i konei kua hoaboatia, kua teinatia kua tuakanatia te ahua o nga tangata o te Karetī, otira e hari ana e koa ana te wairua i runga i te mea kua tutuki pai to ratou karangatanga i karangatia ai ratou ki konei, kua tutuki nga tumanako-tanga katoa mo ratou. He hanga ahuareka te taenga mai ano o etahi o nga tangata tawhito o te Karetī ki waengnui i a matou, o Tame Katene, o Rewi, o te Manihera raua ko tona hoa wahine ko Tina, me te Waaka hoki. Ka putaputa nei etahi o matou ka noho iho he tangata hou katoa te nuinga. Ko Tame Katene raua ko Paora Te Muera ka hoki rāno ki to raua na Pihopatanga whakapangia ai, ara ki Poneke ko Tame Katene ki te turanga Piriti, ko Paora Te Muera ki te Turanga rikona; me tetahi ano hoki o matou Kaumatua me Hori Raiti ka hoki rano ia ki Akarana whakapāngia ai ki te turanga Rikona. He putanga tino nui rawa tenei no nga tangata o te Karetī i te putanga kotahi.

He tau tino ora tenei no nga tangata o te Karetī kaore rawa he mea mate. I konei me mihi atu matou ki nga hunga i mahara ki te awhina i nga taumabatanga o te Karetī ara i te taha ki te tinana—ki nga tangata o Pakowhai, ki a te Moana Tatae raua ko tona whaea, ki a te Rev. Pine Tamahori hoki o te Pariha o Hikurangi mo nga peeke taewa i tukua mai e ratou. E te iwi he tino manaaki nui tenei na koutou i a matou i nga iwi o te Motu e noho atu nei i te kainga nei, he tino awhina hoki i te Karetī. Kati nei i konei enei kupu. Ma te Runga rawa tatou katoa e manaaki e tiaki me o matou hoa hoki kua tata nei te wehe atu i a matou.

HE TURE TUTURU.

1. Kotahi putanga o TE KOPARA i te Marama.
2. Ko te oranga mo te pepa e rima hereni (5/-) i te tau, me nooti o te poutapata me pane ranei.
3. Ki te hiahia te tangata ki te tango i TE KOPARA me tuku mai e ia te moni i roto i te reta whakaatu mai.
4. E pai ana kia tukua mai nga korero o ia wahi o ia wahi o te Motu, engari kei te Etita te tikanga mo te ta i aua korero; kia marama te tuhituhi.
5. Me penei te tuhi i waho o nga reta katoa :—

Ki TE KOPARA,
Te Rau, Gisborne.

HE PANUI.

Ki te hiahia te tangata ki te Rawiri ki te Himene : he nui noa atu nga pukapuka kei a au inaiane : ko te utu :—

He mea nui, kiri noa, 2/6	He mea paku, kiri pai rawa, 3/6
He mea nui, kiri whero, 3/-	Rawiri & Himene, kiri noa, 1/6
He mea nui, kiri pai, 4/-	Rawiri & Himene, kiri whero, 1/-
He mea nui, kiri pai rawa, 5/6	Rawiri & Himene, pai, 3/-
He mea paku, kiri whero, 1/6	Rawiri & Himene, pai rawa, 4/-
He mea paku, kiri pai, 2/6	He Himene, 6d.
He mea paku, kiri noa, 1/-	He Kupu ma te Ngakau Inoi, 3d.

Maku e utu te pane kingi hei tuku atu i nga pukapuka ki a koe.

Na H. W. WILLIAMS,
Te Rau, Gisborne.

Ki te hiahia te tangata ki te Paipera ki te Kawenata me tono ki te BIBLE DEPOSITORY SUNDAY SCHOOL UNION, Auckland.

Paipera, 2/6, 3/6, 4/6, me te pane kingi 1/-

Kawenata me nga upoko whakamarama, 2/6, 3/-, 4/6, me te pane kingi 3d.

Kawenata paku, me nga Waiata, 2/-, 2/6, 3/-, 3/6, 4/-, me te pane kingi 3d.